

Update

Vlaamse toetsen

METEN OM TE GROEIEN

KLASSE

Vlaamse toetsen: dit moet je weten

De Vlaamse toetsen komen eraan. Veel landen kennen een traditie van centrale toetsen, maar in het Vlaamse onderwijs zijn ze nieuw. Wat? Wanneer? Voor wie? 6 zaken die elke leraar moet weten.

01.

VERSCHILLENDE NAMEN, DEZELFDE TOETSEN

‘Vlaamse toetsen’, ‘centrale toetsen’ of ‘ge-centraliseerde toetsen’. Allemaal doelen ze op hetzelfde: digitale proeven voor Nederlands en wiskunde die leerlingen **uit alle netten** in Vlaanderen afleggen. Ze worden volledig verbeterd door de computer.

Ook belangrijk om te weten: de toetsen zijn adaptief of **op maat**. De antwoorden die leerlingen geven, bepalen mee welke reeks vragen er volgt. Zo krijgen ze opdrachten die aansluiten bij hun vaardigheidsniveau. Dat motiveert: de vragen zijn uitdagend, maar niet onbeantwoordbaar. En de scores van alle leerlingen blijven vergelijkbaar omdat er rekening gehouden wordt met hoe moeilijk elke vraag is.

02.

NEDERLANDS EN WISKUNDE

De toets Nederlands meet **begrijpend lezen**: leerlingen krijgen vragen bij teksten in een betekenisvolle context. De toets wiskunde bestaat uit 2 delen: een breedtetoets en een aantal thema-toetsen.

Voor de breedtetoets lossen leerlingen **wiskundige problemen** op. Daarbij moeten ze een waaier aan uiteenlopende vaardigheden inzetten. De thema-toetsen focussen op **specifieke thema's**. Bijvoorbeeld: bewerkingen of meetkunde in het lager onderwijs, statistiek of vergelijkingen in het secundair onderwijs. Die thema's worden willekeurig verdeeld over scholen.

	april/mei 2023	april/mei 2024	april/mei 2025	april/mei 2026	april/mei 2027
LAGER ONDERWIJS					
4e leerjaar	vooronderzoek	1e afname	2e afname	3e afname	4e afname
6e leerjaar			vooronderzoek	1e afname	2e afname
SECUNDAIR ONDERWIJS					
2e leerjaar	vooronderzoek	1e afname	2e afname	3e afname	4e afname
6e leerjaar				vooronderzoek	1e afname

03.

4E LAGER EN 2E SECUNDAIR

Dit jaar leggen de leerlingen uit het **4e leerjaar lager en het 2e leerjaar secundair** de toetsen af. Later wordt er ook in het 6e leerjaar lager en in het 6e leerjaar secundair getest. Leerlingen zullen de Vlaamse toetsen uiteindelijk **op 4 scharniermomenten** in hun schoolcarrière afleggen. Dat brengt de leerwinst in kaart.

04.

AFNAME IN APRIL EN MEI

Elke school kreeg 2 halve dagen toegerekend voor de toetsen, van **24 april t.e.m. 15 mei**. Er is tijd voorzien voor de afnames, een pauze en een beknopte vragenlijst bij leerlingen. Vooraf raken de leerlingen al vertrouwd met het toetsplatform via een kennismakingstoets.

05.

ANALYSE EN FEEDBACK

De toetsen worden ontwikkeld door het onafhankelijke **Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs**. Dat bestaat uit onderzoekers verbonden aan 5 Vlaamse universiteiten en 2 hogescholen. Zij werken nauw samen met verschillende partners uit het onderwijsveld.

Na de analyse van de resultaten krijgen scholen feedbackrapporten. Die komen er vanaf eind juni 2024. Klassenraden mogen de **feedback op leerlingniveau** gebruiken als bijkomende informatiebron, maar nooit als enige criterium bij hun evaluatie. De school bezorgt de individuele resultaten zelf aan de leerlingen en hun ouders, bijvoorbeeld bij het rapport. Er komt ook **feedback op schoolniveau**. Die feedback kunnen teams inzetten voor schoolontwikkeling.

06.

VERPLICHT VERSUS OPTIONEEL

Deelnemen aan de toetsen is verplicht voor alle leerlingen uit het gewoon onderwijs. Al zijn er enkele uitzonderingen. **Anders-talige nieuwkomers** of leerlingen die een **individueel aangepast curriculum** volgen, doen enkel mee als hun school daarvoor kiest.

Ook voor **leerlingen buitengewoon lager onderwijs** en leerlingen **buso OV1, OV2 en OV3** ligt de beslissing bij de school. Leerlingen in **OV4** nemen in principe **wél** deel aan de Vlaamse toetsen, tenzij hun school hen uitschrijft.

Onderzoeker aan het woord

Wat is het doel van de Vlaamse toetsen? Wat meten ze precies en welke gevolgen hebben de resultaten voor scholen, leraren en leerlingen? Johan van Braak, promotor-coördinator van het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs, licht toe.

Waarom komen er Vlaamse toetsen?

Johan van Braak: “Uit peilingen en internationaal vergelijkend onderzoek leren we dat de resultaten voor wiskunde en begrijpend lezen al jaren achteruitgaan in Vlaanderen. PISA en PIRLS houden het onderwijs een spiegel voor op Vlaams niveau. Maar op school-, klas- en leerlingniveau gebeuren er geen systematische metingen over de netten heen.”

“Om de onderwijskwaliteit in alle lagere en secundaire scholen in Vlaanderen te monitoren, vroeg de overheid het Steunpunt om centrale toetsen te ontwikkelen. Vlaanderen is een van de laatste regio's in Europa die gecentraliseerde proeven invoert. Wallonië en onze buurlanden gebruiken ze al langer.”

Wat gaan de toetsen precies meten?

Johan van Braak: “Ze meten in welke mate de leerlingen de eindtermen bereiken. Daar is behoefte aan: uit onderzoek weten we dat scholen ondersteuning kunnen gebruiken bij hun evaluatiebeleid. Dat klinkt tegenstrijdig in een

onderwijssysteem waarin leraren dag in dag uit toetsen opstellen, afnemen en verbeteren. Maar die meten niet altijd haarfijn wat ze moeten meten. Externe toetsen nemen de eindtermen als norm en geven scholen een nauwkeuriger beeld van de leerstatus van hun leerlingen.”

“Door leerlingen centraal te toetsen op 4 scharniermomenten in hun schoolloopbaan, meten we ook hun individuele groei. Dat plaatst de naakte cijfers in perspectief. Een leerling die zowel in het 4e als 6e leerjaar onder het gemiddelde zit, kan toch stevige leerwinst boeken.”

Welke gevolgen hebben de resultaten voor leraren en scholen?

Johan van Braak: “Centrale toetsen dienen niet om scholen af te straffen. Ook niet om leraren te evalueren op basis van de prestaties van hun klas. Er komt geen openbare rangschikking van scholen: de toetsresultaten op school-, klas- en leerlingniveau worden niet publiek bekendgemaakt.”

“De bedoeling is dat scholen en leraren leren uit de cijfers. En dat ze zichzelf in vraag durven stellen: hoe doen we het in vergelijking met scholen met een gelijkaardig leerlingenpubliek? En waar kan onze school progressie maken? De centrale toetsen richten zich dus in de eerste plaats op onderwijsontwikkeling: het feedbackrapport is een leidraad voor scholen en leraren om hun eigen kwaliteitszorg te versterken. Schoolteams kunnen bovendien rekenen op een e-cursus om de feedback te interpreteren en ermee aan de slag te gaan.”

Hoe voorkom je dat leraren hun lessen afstemmen op die toetsen?

Johan van Braak: *“Teaching to the test”* wordt moeilijk. We stelden rijke toetsen op met uitdagende, levensechte en functionele opdrachten. Die vragen niet alleen om kennis of vaardigheden te reproduceren, maar peilen ook naar inzicht, analytisch denken en redeneervermogen. Daarop kan je je leerlingen minder eenvoudig voorbereiden.”

“Toetsen zijn zoals meetlinten: een middel om onderwijsontwikkeling te ondersteunen”

Welke impact hebben de scores op leerlingen?

Johan van Braak: “Ook zij worden niet afgestraft op tegenvallers. Elke toets is een momentopname. Klassenraden blijven zich in de eerste plaats baseren op eigen observaties en evaluaties. De resultaten van de centrale toetsen mogen wel op tafel komen, maar nooit doorslaggevend zijn voor de eindbeslissing.”

“In sommige landen weegt het resultaat van centrale toetsen stevig door op het diploma of de verdere schoolloopbaan. Vaak voedt dat de bijlesindustrie. Dat zou de ongelijkheid in kansen enkel versterken. In Vlaanderen slaan we dat pad heel bewust niet in.”

Wie heeft er nog baat bij de Vlaamse toetsen?

Johan van Braak: “Het is een collectief verhaal: de toetsen hebben een signaalfunctie op verschillende niveaus. De onderwijsinspectie krijgt de resultaten op schoolniveau te zien. De pedagogische begeleidingsdiensten kunnen scholen die systematisch lager scoren sneller ondersteunen. En de overheid kan haar beleid evalueren en bijsturen op basis van de resultaten.”

Volstaat het om enkel Nederlands en wiskunde te testen?

Johan van Braak: “De competenties die we meten, vormen een belangrijke basis voor alle andere leerdomeinen. Maar op termijn is het niet uitgesloten dat er ook centrale toetsen komen voor andere vakken.”

“Momenteel onderzoeken we hoe we voor Nederlands ook schrijfvaardigheid digitaal kunnen toetsen. Daarom zullen sommige leerlingen op hun centrale toets dit jaar al schrijfopdrachten

voorgeschiedt krijgen. We zitten daar nog in een testfase: scholen krijgen geen feedback op dat onderdeel, maar de onderzoekers leren veel bij over hoe een computer schrijfopdrachten corrigeert.”

Garandeert meten een hogere onderwijskwaliteit?

Johan van Braak: “Bomen groeien niet sneller of beter door er een meetlint naast te spannen. Maar meetlinten helpen wel om te zien welke boom extra ondersteuning nodig heeft. Toetsen zijn zoals meetlinten, een middel om onderwijsontwikkeling te ondersteunen. Als leraar zie je welke eindtermen nog moeilijk zijn voor een klas. Daar kan je je onderwijsaanbod gericht op afstemmen.”

“Het vraagt van lerarenteams wel dat ze bereid zijn om met data aan de slag te gaan. Data maken emoties los: zeker als de resultaten tegenvallen, kan dat tot verontwaardiging leiden. Of tot een rondje zwartepieten. Maar zwakke scores zijn nooit de verantwoordelijkheid van een individuele leraar. En de oplossing zit altijd in de samenwerking. Hoe sneller schoolteams die klik maken, hoe sneller ze kunnen groeien.”

Doel Vlaamse toetsen

WEL	NIET
beter inzicht bieden in de onderwijsprocessen	resultaten op school-, klas- en leerlingniveau publiek bekendmaken
meten in welke mate leerlingen de onderwijsdoelen bereiken	een openbare rangschikking van scholen opstellen
resultaten en leerwinst van leerlingen en scholen in kaart brengen	leraren evalueren op basis van het toetsresultaat van hun klas
schoolteams een extra hulpmiddel bieden om hun kwaliteitszorg te ondersteunen	leerlingen sanctioneren op basis van hun toetsresultaten
scholen waar nodig versterken door hen te begeleiden bij de interpretatie van de toetsresultaten	de resultaten beslissend laten zijn voor de studievoortgang of attestering van leerlingen

“Van data naar actie gaan, dat is groepswork”

Hoe smaken de Vlaamse toetsen? De vierdejaars van het Onze-Lieve-Vrouwinstituut in Sint-Genesius-Rode konden er tijdens het vooronderzoek al even van proeven. En hoe kan je als schoolteam daarna met de data aan de slag? Directeur Bernard Schatteman deelt het recept.

Bernard Schatteman, directeur: “Toen onze school vorig jaar de vraag kreeg om de centrale toetsen uit te testen, zagen we daar enkel pluspunten in. Geen verloren werk, maar een nuttige voorbereiding op wat elke school dit jaar te wachten staat. Wij zijn best gerustgesteld: de generale repetitie verliep vlot.”

“De leerlingen hadden het digitale toetsplatform snel onder de knie. En onze collega’s kennen nu alvast hun rol: de ICT-coördinator stoomt onze tablets technisch klaar, de leraren uit het 4e assisteren hun klas bij de toetsen en de beleidsmedewerker coördineert de afname.”

MONITOREN OM TE GROEIEN

“Toetsen zijn dagelijkse kost in het onderwijs. En externe studies vormen een mooie aanvulling op onze eigen evaluaties. Ze tonen waar onze leerlingen staan in vergelijking met leerjaargenoten. Daarom doen we al jaren mee aan AVI-testen, LVS-toetsen, PIRLS-onderzoeken ...”

“Wat de centrale toetsen betreft, zijn we erg benieuwd naar de scores voor begrijpend lezen. Onze school ligt in de Brusselse rand: 90% van de leerlingen spreekt thuis geen Nederlands.”

“Welke feedback we ook krijgen, we zien die als een leerkans. Scoren we lager dan het landelijke gemiddelde? Dan nog doen we het misschien beter dan scholen met een vergelijkbaar publiek. En zitten we toch onder de lat? Dan is dat een stimulans om te verbeteren.”

“We beseffen: de naakte cijfers uit feedbackrapporten zeggen lang niet alles. Daarom hebben we een routine ontwikkeld. Samen zetten we de data in 4 stappen om in bruikbare informatie.”

VAN DATA NAAR ACTIE

“De beleidsmedewerker doet de eerste aanzet: zij giet de onderzoeksresultaten

in een voorlopig rapport. Dat passeert in een tweede stap bij het beleidsteam: de zorgcoördinatoren, de ICT-coördinator, de beleidsmedewerker en ikzelf. We analyseren scherp en nieuwsgierig: waar zitten de schouderklopjes? Waar schuilen de pijnpunten? En welke vragen roepen de cijfers op? Al die bedenkingen gaan mee in het verslag.”

“In een derde fase komt de kernwerkgroep samen aan tafel. Die bestaat uit de beleidsmedewerker, de zorgcoördinator en de leraren die met hun klas deelnamen aan het onderzoek. Bij de Vlaamse toetsen: de leraren uit het 4e. Hoe komen de cijfers bij hen binnen? Stroken ze met hun verwachtingen? Zien zij verklaringen voor opvallende tendensen? En vooral: waar liggen er volgens hen groeikansen voor beter onderwijs?”

IEDEREEN MEE MET DE RESULTATEN

“Nadat we samen concrete actiepunten afkloppen, nemen we het voltallige lerarenkorps graag mee in dat verhaal. Dat is de vierde stap. Tijdens personeelsvergaderingen presenteren we de belangrijkste onderzoeksresultaten altijd aan het hele team.”

“Dat doen we niet alleen om de betrokkenheid te vergroten en eilandvorming te vermijden. Wanneer we onze koers voor wiskunde of taal bijsturen in het 4e leerjaar, heeft dat meestal impact op alle leerjaren. Wie kan welke steen bijdragen? Gedachtewisseling op grotere schaal is daarom ook cruciaal. Leren doen we hier tenslotte vooral met, door én van elkaar. De cijfers vormen daarbij een handig kompas.”

VASTE MATEN

“Een voorbeeld: uit een interdiocesane proef voor metend rekenen bleek dat te veel leerlingen afstanden, inhouden en gewichten verkeerd inschatten. Daarvoor moeten ze ‘referentiematen’ inzetten, objecten uit hun leefwereld waarvan ze de afmetingen uit het hoofd

kennen. Dat kan van alles zijn: het gewicht van een pak bloem, de inhoud van een kopje koffie, de oppervlakte van een vingernagel ...”

“Toen we dat in team bespraken, bleken leraren vaak verschillende referentiematen te gebruiken. Best verwarrend. Onze ingreep? In elke klas dezelfde maten, van het 1e tot het 6e leerjaar. En die moeten zowel herkenbaar als accuraat zijn. Sindsdien gebruiken alle leraren de breedte van de deur wanneer ze naar 1 meter verwijzen. Onze leerlingen kunnen zich dat heel concreet voorstellen. Maatwerk dat oplevert: ze scoren nu beter op ruimtelijk inzicht.”

ONDERZOEKENDE MENTALITEIT

“*Evidence-informed* werken is vooral een kwestie van mentaliteit. Neem nu onze intensieve rekentraining. Al jaren drillen we de maal- en deeltafels. Stelselmatig oefenen, herhalen, tempotoetsen maken: het is een methode uit de oude doos. Sommige ouders en collega’s vroegen zich af of die werkwijze intussen niet achterhaald was.”

“Een terechte vraag. Daar wilden we mee aan de slag. We vroegen een aantal universiteiten om onze aanpak onder de loep te nemen. Hun feedback? Automatisatie is cruciaal bij rekenen: alle verdere leerlijnen borduren daarop voort. Pas wanneer die basis grondig gelegd is, komt er werkgeheugen vrij voor complexere oefeningen.”

“Dat wetenschappelijk onderzoek de effectiviteit van onze aanpak bevestigde, was een opsteker. Maar nog belangrijker dan die uitkomst, is de cultuur van reflectie. We gooien ons buikgevoel niet overboord, maar toetsen onze praktijkervaring wel graag af aan onderzoeksdata.”

KEUZES MAKEN

“Een gouden tip voor scholen die van data tot actie willen komen: baken grenzen af. Wij

“Het is cruciaal dat leraren inzichten uitwisselen. Leren doen we hier met, door én van elkaar”

kiezen elk jaar zeer bewust aan welke wetenschappelijke studies we deelnemen. En we staren ons niet blind op alle mogelijke werkpunten. We pakken niet alles tegelijk aan, maar bepalen samen duidelijke prioriteiten. En we komen ook niet te snel terug op die keuzes: verandering vraagt tijd, later evalueren we opnieuw.”

“Mooie of matige toetsresultaten, ze zijn slechts het vertrekpunt. De dialoog die daarop volgt, is minstens even belangrijk om samen te investeren in ons meest waardevolle kapitaal: de leerlingen.”

Checklist voor toetsassistenten

Legt jouw klas binnenkort Vlaamse toetsen af?

Als begeleidend leraar kan je je voorbereiden op je taken als toetsassistent. Wat voorzie je het best op voorhand?

En wat mag je de dag zelf niet vergeten? Deze checklist zet alles op een rijtje. Afvinken maar!

Vóór de kennismakingstoets

- ☐ Neem de **instructiehandleiding** door.
- ☐ Doorloop de **e-cursus** voor de toetsassistent op steunpunttoetsen.be/toetsassistent. Daar vind je onder andere een voorbeeldtoets.
- ☐ Controleer of je het **introductiefilmpje** kan bekijken via vlaamsetoetsen.be.
- ☐ Download daar ook het **stappenplan voor leerlingen** om in te loggen met LeerID.

Dag van de kennismakingstoets

(11 maart 2024 t.e.m. 23 april 2024)

- ☐ Druk voor elke leerling een kaartje af met de **LeerID-inloggegevens**.
- ☐ Controleer met de ICT-verantwoordelijke of de **toestellen** (en reservetoestellen) opgeladen zijn of in een stopcontact zitten.
- ☐ Check of de **hulpmiddelen** voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (hulpkaart, *study buddy* ...) aanwezig zijn.
- ☐ Voorzie een **hoofdtelefoon of oortjes** voor leerlingen die voorleessoftware gebruiken.
- ☐ **Begeleid** de leerlingen bij de afname van de kennismakingstoets.

Afnamedag van de Vlaamse toetsen

(24 april 2024 t.e.m. 15 mei 2024)

VÓÓR DE TOETSEN

- ☐ Voorzie een **alternatieve activiteit** voor leerlingen die sneller klaar zijn.
- ☐ Controleer met de ICT-verantwoordelijke of de **toestellen** (en reservetoestellen) opgeladen zijn of in een stopcontact zitten.
- ☐ Check of je het korte **instructiefilmpje** kan bekijken via vlaamsetoetsen.be.
- ☐ Voorzie per leerling volgend **materiaal**:
 - afgedrukt kaartje met LeerID (gebruikersnaam en wachtwoord)
 - stappenplan om in te loggen met LeerID
 - kladpapier
 - balpen of potlood
 - geodriehoek
 - liniaal (optioneel)
 - hoofdtelefoon of oortjes (voor leerlingen die voorleessoftware gebruiken)
 - formuleblad (enkel voor leerlingen van de B-stroom)
- ☐ Ga na of de **hulpmiddelen** voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (hulpkaart, *study buddy* ...) aanwezig zijn.
- ☐ Controleer of de **voorleessoftware** geïnstalleerd is op de toestellen die deze leerlingen zullen gebruiken.

TIJDENS DE TOETSEN

- ☐ **Begeleid** de leerlingen bij het inloggen en starten van de toets en ondersteun ze bij technische problemen.
- ☐ Vul het **schoolintern logboek** in.

NA DE TOETSEN

- ☐ Controleer of al het **kladpapier** afgegeven is en vernietig het.
- ☐ Geef het **schoolintern logboek** aan de toetscoördinator.

“Door samenspel met PAV boeken we nu betere wiskundecijfers”

“Toegepaste wiskunde brengt onze leerlingen uit de B-stroom verder”, stelt de vakgroep Wiskunde in avAnt Provinciaal Onderwijs vast. Na mindere peilingsresultaten bundelt die wiskunde en PAV tot 1 krachtige leeromgeving waarin de transfer tussen theorie en praktijk voortdurend gemaakt wordt.

Femke Van Goethem, leraar B-stroom:

“In 2019 schudden de peilingstoetsen het team wakker. Ik was toen nog geen leraar. Wat ik ervan weet: onze B-stroom-leerlingen maakten er geen puin hoop van. Ze scoorden op wiskundige domeinen als getallenleer en hoofdrekenen behoorlijk, op meetkunde minder.”

“Tegenover andere, vergelijkbare scholen kampeerden onze leerlingen in de grijze middenmoot. De vakgroep wilde hoger mikken. Samen met een pedagogisch begeleider bij POV (Provinciaal Onderwijs Vlaanderen) en een onderzoeker bij STEP (Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen) ging ze door de schoolfeedback. Uit die data destilleerden de collega’s inzichten. Wat loopt al goed? Waarom scoren we minder op meetkunde en hoe doen we daar beter?”

TIJD OM NEER TE DALEN

“In die ambitieuze vakgroep maakte ik als starter mijn entree. Het toekomstbeeld dat ze

aan de tekentafel ontworpen hadden, kreeg al stevig vorm. Handboeken en didactiek gingen onder de loep, de vakken wiskunde, Nederlands en PAV werden geclusterd tot 1 krachtige leeromgeving. Dat alles met externe begeleiding en wetenschappelijke onderbouw, want we doen niet aan losse flodders.”

“Die vakkencluster helpt ons vandaag nog altijd om de leerstof beter op elkaar af te stemmen. Procentberekening bijvoorbeeld: we introduceren dat tijdens de wiskundeles met directe instructie en 100 lege vakjes, we lopen luidop door de stappen die je moet maken en we oefenen. Later in de week passen leerlingen die kennis ook toe in PAV. 75% van onze klas sport wekelijks, over hoeveel leerlingen gaat het dan? Of we interpreteren percentages in een artikel over verslavingen. Zo krijgt de leerstof door veel levensechte oefenkansen meer tijd om neer te dalen.”

“Tussen de theorie van procentberekening in wiskunde en de toepassing in PAV lagen

vroeger tientallen pagina's en enkele maanden. We dachten als leraar te snel: de oppervlakte uitrekenen, dat kennen ze toch nog? Maar leerlingen verloren het verband uit het oog, de oefeningen liepen soms voor geen meter."

WISKUNDE ZIT OVERAL

"Omdat abstracte theorie nu meteen functioneel wordt, zuchten leerlingen minder vaak 'waarom moeten we dat kennen?' Dankzij de directeur die de uren PAV na elkaar roosterde, kunnen we de theorie ook toepassen buiten het klaslokaal. Wiskunde zit echt overal: in

"Met externe begeleiding en wetenschappelijke onderbouw vermijden we losse flodders"

het stadspark, in hun kledij, in hun smart-phones. Dat besef doet ze meer openstaan om een stukje theorie te doorgronden.”

“We schakelen leerlingen ook als tutors in. Gaat meekunde je goed af, dan mag je je klasgenoten helpen. Bij hoofdrekken krijgt een andere leerling die kans. Geloven dat je iets onder de knie kan krijgen, is cruciaal voor alle leerlingen in alle vakken. Maar zowel bij wiskunde als in 1B speelt het misschien nog een tikje extra. Te vaak hoorden die leerlingen al dat ze het niet kunnen.”

NU NEDERLANDS

“De peilingen van 2022 bevestigen dat onze keuzes voor wiskunde lonen. Daarom adviseert onze pedagogisch begeleider ons om enkele pijlers door te trekken naar Nederlands. Taallessen nog functioneler maken. Maar ook: de theorie frequent herhalen in de cursus en veel oefenen. Dat doen we nu bij sterke en zwakke werkwoorden. Leerlingen vallen anders snel terug in oude gewoontes: bijna alles zwak vervoegen. En schrijfopdrachten – geen topser bij onze leerlingen – laten we zeker niet vallen. We werken geregeld met schrijfkaders en mikken tegen juni op een zelfstandige e-mail waarbij niet elke zin start met ‘en’ of ‘ik’.”

“Het Nederlands van onze leerlingen versterken, rendeert ook voor wiskunde. Onze school telt veel anderstalige leerlingen voor wie de talige wiskunde een harde noot is. Rekenommen vinden ze niet per se moeilijk. Maar in vraagstukken doet zelfs een woord als ‘winst’ ze wankelen: wat is dat precies?”

VOORKENNIS ACTIVEREN

“Die feedbackrapporten zijn spiegels voor onze werking. Zo kijken we ook naar de centrale toetsen. Dat rapport kijk ik als vakgroepverantwoordelijke eerst met de campuscoördinator in, daarna neem ik het mee naar mijn collega’s. Het helpt ons als we straks de

cursussen actualiseren en uitdokteren hoe we na wiskunde ook voor Nederlands de brug met PAV versterken.”

“Maar we kijken ook breder dan de toetsen. Een collega gaf een vorming over effectieve leerstrategieën. Dubbel waardevol: merken dat je al veel toepast – tutors, herhaling en directe instructie – en toch nog iets nieuws ontdekken, zoals nog vaker voorkennis activeren.”

“We passen nu voortdurend woordstrategieën toe: ‘Je snapt ‘verfilming’ niet? Maar welk woorddeel herken je wél?’ En we benutten voorkennis om op te bouwen naar complexere leerinhouden. Democratie: een moeilijk maar hyperrelevant concept, zeker met de verkiezingen. ‘Wie is de baas van onze stad?’ vragen we eerst. Dan schieten er wel vingers in de lucht. Soms gaat het goedbedoeld even mis. ‘De burger-meester’, splitst een leerling. ‘Geef die les aan McDonalds-medewerkers?’”

SAMENWERKEN RENDEERT

“Cruciaal voor onze aanpak in de B-stroom: intens samenwerken en geloven dat je als team met onderbouwde keuzes het verschil maakt voor je leerlingen. We staan met 3 leraren PAV in de vele klassen van de 1e graad. Daarbinnen verdelen we de 10 PAV-uren in 1 klas telkens over 2 verschillende collega’s.”

“Dat vraagt van de directie veel roosterwerk, van ons een pak overleg, open deuren en omgaan met feedback. Gelukkig rendeert samenwerken op veel vlakken: van cursus opstellen tot krachtige leeromgeving uitbouwen. Zijn we nu gelanceerd? Dat hopen we. Onze leerlingen staan in elk geval positiever tegenover wiskunde en lijken de materie beter te beheersen. Maar dat volgen we de komende jaren zeker verder op.”

Veelgestelde vragen van ouders en leerlingen

Vernieuwing zorgt altijd voor vragen. Bij je leerlingen:

‘Tellen de toetsen mee voor het rapport?’ Of bij hun

ouders: ‘Kan iedereen de score van mijn kind zien?’

6 veelgestelde vragen en wat je erop kan antwoorden.

“Mag ik hulpmiddelen gebruiken tijdens de toets?”

— Maud, leerling 2e secundair met dyslexie

Gebruik je in de klas extra hulpmiddelen?

Dan mag je die ook voor de Vlaamse toetsen inschakelen. Denk aan voorleessoftware, hulpkarten, hoofdtelefoons, aangepaste muizen of toetsenborden.

Iedereen mag op het toetsplatform gebruikmaken van een verklarend woordenboek, uitleg bij een woord, een digitale markeerstift ... Bij wiskunde mag je voor sommige vragen ook de rekenmachine inschakelen. Zit je in het 2e jaar van de B-stroom in het secundair onderwijs? Dan mag je een formuleblad voor wiskunde gebruiken. Dat krijg je van de school.

“Hoe kan mijn kind zich voorbereiden op de toetsen?”

— Thomas, papa van Maud

Je kind hoeft niet te studeren. Het zal vooraf wel een kennismakingstoets maken op school, samen met de hele klas. Die oefenperiode loopt van 11 maart t.e.m. 23 april. Daar leert je kind inloggen op het toetsplatform, ontdekt het welke soorten vragen er zijn en hoe het de digitale hulpmiddelen kan gebruiken. De leraar helpt daarbij.

“Krijgt iedereen dezelfde vragen op de toets?”

— Ezra, leerling 2e secundair

Nee. Je krijgt vragen op jouw niveau. De vragen passen zich aan je vorige antwoorden aan. Geef je enkele correcte antwoorden na elkaar? Dan krijg je daarna een reeks moeilijkere vragen. Maak je een paar fouten? Dan is de volgende reeks vragen iets makkelijker.

“Waar zie ik hoe de school van mijn kind gescoord heeft?”

— Yasser, papa van Ezra

Nergens. De resultaten op schoolniveau worden niet publiek gemaakt. De Vlaamse toetsen zijn een instrument voor scholen om hun onderwijs onder de loep te nemen en te versterken. De resultaten mogen niet leiden tot een openbare rangschikking van scholen.

“Tellen de Vlaamse toetsen mee voor mijn rapport?”

— Siebe, leerling 4e lager

Elke school kiest zelf of het resultaat van de Vlaamse toetsen meetelt. Mag je overgaan naar het volgende jaar? Daarvoor bekijkt je school altijd ál jouw toetsen en taken. De centrale toetsen mogen dus niet het enige criterium zijn voor je oriëntering of attestering.

“Wie kan de toetsresultaten van mijn kind zien?”

— Leen, mama van Siebe

Jullie als ouders, je kind, de directeur en de leraren van wie je kind les krijgt, zien de toetsresultaten. De onderzoekers analyseren anonieme data: zij zien enkel de antwoorden van je kind, niet de naam. Andere mensen kunnen niet aan de resultaten. Omgekeerd geldt hetzelfde: ook jullie kunnen de resultaten van andere leerlingen niet inkijken.

Meer weten?

- Een **inhoudelijke vraag** over de toetsen? Of op de hoogte blijven van de **laatste updates**? Dat kan via vlaamsetoetsen.be.
- Op zoek naar **materiaal om ouders en leerlingen te informeren**? Flyers, brochures en PowerPointpresentaties op maat vind je op vlaanderen.be/vlaamse-toetsen-ondersteunend-materiaal-voor-ouders.
- Een **dringend probleem** tijdens de voorbereiding of afname? Contacteer de helpdesk op het nummer 02 553 13 11. Elke werkdag bereikbaar van 9 tot 17 uur en in de afnameperiode van 8 tot 17 uur.
- Meer informatie over de **wetenschappelijke achtergrond** van de toetsen? Surf naar steunpunttoetsen.be. Daar vind je ook een visietekst.

KLASSE

Deze brochure wordt uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. Redactie Klasse, Koning Albert II-laan 15, Postbus 134, 1210 Brussel

Hoofdredacteur: Hans Vanderspikken. **Redactie:** Bart De Wilde, Simon Verbist. **Vormgeving:** Tim Sels. **Fotografie:** Eva Vlonk. **Verantwoordelijke uitgever:** Ann Verhaegen, Departement Onderwijs en Vorming.

Vlaanderen
is onderwijs en vorming

